

Riktlinjer för individuellt förskrivna hjälpmedel

Dokumenttyp:	Riktlinjer
Diarienummer:	SN-2020/252
Beslutande nämnd:	Socialnämnden
Beslutsdatum:	2020-10-01
Giltighetstid:	2020-11-01 - 2023-10-31
Dokumentansvarig:	Medicinskt ansvarig för rehabilitering, MAR

Innehåll

1 INLEDNING.....	4
1.2 Syfte.....	4
1.3 Omfattning	4
1.4 Individuella hjälpmedel.....	4
1.5 Förskrivare	4
1.6 Förskrivningsprocessen	5
1.7 Individuell bedömning	5
1.8 Second opinion	5
1.9 Delaktighet och möjlighet att påverka valet av hjälpmedel.....	6
1.10 Hälso- och sjukvårdslagen	6
1.11 Tillsynsansvar gällande hjälpmedel	6
1.12 Nationell styrning och grundläggande krav	6
2 PRIORITERINGAR	7
2.1 Nationell prioritering.....	7
2.2 Prioritering i Knivsta kommun	7
3 ANSVAR.....	9
3.1 Region Uppsala.....	9
3.1.1 Utskrivning från slutenvård	9
3.1.2 Hjälpmedel för barn	9
3.1.3 Syn-, hörsel-, tal- kommunikations- och ortopedtekniska hjälpmedel.	9
3.1.4 Asylsökande och hem för vård och boende, HVB hem	9
3.2 Knivsta kommun	9
3.2.1 Verksamhetschef enligt HSL.....	9
3.2.2 Enhetschef.....	9
3.2.4 Enhetschef SÄBO och LSS	9
3.2.3 Medicinsk ansvarig för rehabilitering, MAR	9
3.2.4 Hjälpmedelsansvarig	10
3.2.5 Legitimerad personal	10
3.2.6 Brukare.....	10
3.3 Ansvar inom andra verksamheter	10
3.3.1 Bostadsanpassning	10
3.3.2 Basutrustning.....	10
3.3.3 Arbetsliv.....	10
3.3.4 Skola	11
3.3.5 Daglig verksamhet.....	11

4. ORGANISATION FÖR HJÄLPMEDELSHANTERING	12
4.1 Hjälpmedel Uppsala Län, HUL	12
4.2 Hjälpmedelsförråd i Knivsta Kommun.....	12
4.3 Hantering av hjälpmedel i Knivsta kommun.....	12
4.3.1 Förskrivningsbara hjälpmedel / sortiment.....	12
4.3.2 Antal hjälpmedel	12
4.3.3 Egenansvar	12
4.3.4 Egenvård	12
4.3.5 Särskilt hjälpmedelsärende.....	13
4.3.6 Specialanpassning.....	13
4.3.7 Skydds- och begränsningsåtgärder	13
4.3.8 Avgifter och kostnader	13
4.3.9 Återställning efter fastmonterat hjälpmedel	13
4.3.10 Försäkring.....	13
4.3.11 Byte av hjälpmedel	13
4.3.12 Återtagande av hjälpmedel	13
4.3.13 Tillfällig vistelse på annan ort.....	13
4.3.14 Hjälpmedel som tas med på resa utomlands	14
4.3.15 Flytt från kommunen	14
4.3.16 Hygienrutiner och smittskydd.....	14
4.3.17 Avvikelse/tillbud	14
5. REFERENSER.....	15
Bilaga 1. Förskrivning inom produktområden.....	16

1 INLEDNING

Hjälpmedelsförskrivning är en hälso- och sjukvårdsåtgärd. Regioner och kommuner har som sjukvårdshuvudmän skyldighet, enligt Hälso- och sjukvårdslagen (HSL), att ansvara för habiliterings- och rehabiliteringsinsatser som omfattar individuellt förskrivna hjälpmedel.

1.2 Syfte

Att tydliggöra Knivsta kommuns regelverk vid förskrivning av individuella hjälpmedel. Hanteringen av individuellt förskrivna hjälpmedel ska ske på ett ändamålsenligt, patientsäkert, likvärdigt och kostnadseffektivt sätt där uppfyllelse av krav i lagar, förordningar och föreskrifter säkerställs.

1.3 Omfattning

Riktlinjen omfattar individuellt förskrivna hjälpmedel i samtliga verksamheter där socialnämnden är sjukvårdshuvudman. Hjälpmedlen ska tillgodose brukares behov för att genomföra vardagliga aktiviteter inom området förflyttning, personlig vård och kognition. Riktlinjen gäller för brukare, över 21 år, som är folkbokförda i Knivsta kommun.

1.4 Individuella hjälpmedel

Med individuellt förskrivna hjälpmedel avses hjälpmedel som kräver hälso- och sjukvårdens kompetens för bedömning och utprovning. Hjälpmedlen ska förbättra, vidmakthålla eller kompensera för nedsatt eller förlorad funktion och förmåga att klara det dagliga livet. De hjälpmedel som omfattas återfinns under rubriken produktområden i denna riktlinje

1.5 Förskrivare

Förskrivare av hjälpmedel är legitimerade arbetsterapeuter och fysioterapeuter/sjukgymnaster. Förskrivare av hjälpmedel finns anställda i kommun och region eller anställda av externa utförare. Förskrivaren ska ha god kännedom om gällande lagar, föreskrifter och förordningar som är av betydelse i förskrivningsprocessen. De riktlinjer och rutiner som gäller för individuellt förskrivna hjälpmedel ska följas. Förskrivare ska genomgå de förskrivarutbildningar som är aktuella i länet. Förskrivaren ska dokumentera insatserna i patientjournal samt se till att hjälpmedelsinnehav registreras i gällande datasystem

1.6 Förskrivningsprocessen

Förskrivaren har ansvar att följa förskrivningsprocessens alla delar.¹

1.7 Individuell bedömning

Enligt Hälso- och sjukvårdslagen ska varje patient som vänder sig till vården ges en medicinsk bedömning av sitt hälsotillstånd. För att klargöra om ett behov av hjälpmedel finns ska en behovsbedömning göras. Bedömningen görs utifrån brukarens funktionsnedsättning, aktivitetsförmåga och behov. Vid bedömningen ska hänsyn tas till hur stora svårigheter brukaren har i sin vardag, vilken effekt/nytta hjälpmedlet kan ha för att minska svårigheterna samt vad hjälpmedlet kostar i förhållande till den nytta brukaren kan förväntas ha av hjälpmedlet. Bedömningen om en hjälpmedelsinsats ska utföras bör alltid ställas i relation till andra vidtagna eller planerade hälso- och sjukvårdsåtgärder, till exempel rehabiliteringsinsatser.

1.8 Second opinion

Det finns ingen formell rätt att överklaga beslut vid avslag på begäran av ett visst hjälpmedel eftersom bedömning och beslut sker utifrån Hälso- och sjukvårdslagen. Om en brukare inte är nöjd med förskrivarens bedömning framförs detta skriftligt till chef för berörd verksamhet. Möjlighet finns till ny bedömning av annan behörig förskrivare.

¹ Socialstyrelsens föreskrifter om användning av medicintekniska produkter i hälso- och sjukvården, SOSFS 2008:1

1.9 Delaktighet och möjlighet att påverka valet av hjälpmedel

I Patientlagen stärks patientens inflytande i förskrivningsprocessen. I den verksamhet där hjälpmedel förskrivs ska man arbeta strukturerat och långsiktigt för att involvera hjälpmedelsanvändarna i förskrivningsprocessen. Den enskilde ska ges möjlighet att välja hjälpmedel inom befintligt sortiment när likvärdig produkt finns, om det i relation till kostnaderna framstår som befogat.

1.10 Hälsa- och sjukvårdslagen²

Lagen Reglerar sjukvårdshuvudmännens ansvar att tillhandahålla hjälpmedel för personer med funktionsnedsättning. I lagen framhålls att god tillgång till väl fungerande hjälpmedel är en grundläggande förutsättning för att personer med funktionshinder ska kunna leva ett så aktivt och självständigt liv som möjligt. Hälsa- och sjukvårdslagen är ingen rättighetslag, vilket innebär att legitimerads bedömning avgör val av behandling, beslutet kan inte överklagas.

1.11 Tillsynsansvar gällande hjälpmedel

Inspektionen för vård och omsorg (IVO) samarbetar med Socialstyrelsen och Läkemedelsverket inom det medicintekniska området. IVO ansvarar för granskning av hälso- och sjukvårdens användning av medicintekniska produkter och egentillverkade medicintekniska produkter. Läkemedelsverket ansvarar för tillsynen av de medicintekniska produkterna och dess tillverkare. Socialstyrelsen ansvarar för att ta fram föreskrifter inom området användning av medicintekniska produkter, förskrivning och utlämnande av medicintekniska produkter samt föreskrift om rapportering av negativa händelser och tillbud.

1.12 Nationell styrning och grundläggande krav

Individuellt förskrivna hjälpmedel faller inom begreppet medicinteknisk produkt, enligt lagen om medicintekniska produkter³. Produkter ska vara CE märkta och klassificeras enligt den internationella klassificeringsmodellen ISO 999. Enligt standarden är hjälpmedel en produkt som är speciellt framtagen för personer med funktionsnedsättning.

---

² Hälsa - och sjukvårdslagen, HSL 2017:30

³ Lagen om medicintekniska produkter, SFS 1993:584

2 PRIORITERINGAR

2.1 Nationell prioritering

Vården ska ges med respekt för alla människors lika värde och den som har det största behovet av hälso- och sjukvård ska ges företräde till vården. Följande tre principer ska vara vägledande för alla prioriteringar inom hälso- och sjukvård.

Människovärdesprincipen: Alla människor har lika värde och samma rätt till vård oavsett vem de är, vad de har eller gör. Det är endast den samlade bedömningen av behovet som ska avgöra insatsen.

Behovs- och solidaritetsprincipen: Resurserna ska främst satsas på de medborgare som har de största behoven. Behoven hos svaga grupper och grupper som har svårt att göra sina röster hörda ska särskilt beaktas.

Kostnadseffektivitetsprincipen: En rimlig relation mellan kostnader och effekt, mätt i hälsa och livskvalitet, bör eftersträvas vid valet av olika åtgärder.

Principerna är rangordnade, människovärdesprincipen går före behovs- och solidaritetsprincipen som går före kostnadseffektivitetsprincipen. Begreppet prioritering innebär att något ges företräde framför något annat.

2.2 Prioritering i Knivsta kommun

Med grund i de tre nationella principerna prioriteras förskrivningsinsatser enligt tre prioriteringsnivåer.

Generellt gäller att:

Svåra och omfattande funktionsnedsättningar med stort stödbehov prioriteras, t.ex. palliativ vård

Utskrivning från slutenvården prioriteras när behovet av vård är stort

Patientens egen aktivitet prioriteras framför personal/anhörigas behov

Brukare i ordinärt boende prioriteras framför brukare på särskilt boende, där stödinsatser och basutrustning finns tillgängligt dygnet runt

Den lägsta nivån av nödvändig åtgärd som kompenserar för funktionsnedsättningen alltid ska väljas framför en mer avancerad

Prioriteringsnivå 1

Hjälpmedel för att klara dagliga aktiviteter som personlig vård, förflyttning, av- och påklädning samt planera och organisera sin vardag.

Överflyttning till/från säng, rullstol, toalett

Förflytta sig i bostaden och till/från arbete

Klara personlig vård samt tvätta sig, gå på toaletten och av- och påklädning

Förstå, planera och organisera sin vardag med stöd för tidsuppfattning och minne

Hjälpmedel som förebygger/behandlar trycksår i sittande eller liggande Hjälpmedel som ger möjlighet till ett stabilt sittande för att kunna utföra vardagliga aktiviteter

Prioriteringsnivå 2

Hjälpmedel för vardagsaktiviteter med syfte att klara ett självständigt och aktivt liv i relation med sin omgivning och närmiljö.

Kunna förflytta och/eller orientera sig i sin närmiljö för att till exempel kunna ta sig till affär, bank eller fritidsaktivitet.

Datoranpassning för att självständigt kunna använda sin dator.

Behandlings och träningshjälpmedel då situationen/funktionsnedsättningen kräver daglig användning

Prioriteringsnivå 3

Hobby, idrott och fritidsaktiviteter

Dessa aktiviteter prioriteras inte men prioriteras inte men förskrivna hjälpmedel kan användas om de fungerar för ändamålet.

3 ANSVAR

3.1 Region Uppsala

3.1.1 Utskrivning från slutenvård

I samband med utskrivning ska slutenvården säkerställa att den enskildes behov av hjälpmedel kartläggs och tillgodoses. Det kan ske via förskrivning från slutenvården eller genom att den enskildes behov kommuniceras till ansvarig förskrivare i mottagande verksamhet. Slutenvården har tillgång till hjälpmedelslager, där varje kommun debiteras för sina hjälpmedel.

3.1.2 Hjälpmedel för barn

Region Uppsala har ansvar för hjälpmedel för barn och ungdomar upp till 21 års ålder. Det finns en länsgemensam rutin för hur överlämning av hjälpmedelsansvar och fördelning av kostnader ska gå till, när brukaren fyller 21 år.⁴

3.1.3 Syn-, hörsel-, tal- kommunikations- och ortopedtekniska hjälpmedel.

Region Uppsala ansvarar oavsett ålder.

3.1.4 Asylsökande och hem för vård och boende, HVB hem

Region Uppsala ansvarar för all hälso-och sjukvård inklusive hjälpmedelsförskrivning för personer som vistas på HVB samt för hjälpmedel till asylsökande som inte har permanent uppehållstillstånd och personnummer.

3.2 Knivsta kommun

Socialnämnden är ansvarig vårdgivare i Knivsta kommun och antar riktlinjer för förskrivning av hjälpmedel. Knivsta kommun äger alla hjälpmedel och har ansvaret för dessa. Kommunfullmäktige beslutar om avgifter.

3.2.1 Verksamhetschef enligt HSL

Ansvarar för att verksamheten organiseras så att hjälpmedel hanteras och används på ett säkert sätt enligt gällande lagar, föreskrifter och författningar. I Knivsta kommun är socialchef även verksamhetschef enligt HSL.

3.2.2 Enhetschef

Enhetschef för hemsjukvården ansvarar för legitimerad personal och att de har den kompetens som krävs gällande hjälpmedelsförskrivning. Inom enheten finns hjälpmedelsförrådsansvarig.

3.2.4 Enhetschef SÄBO och LSS

Respektive enhetschef ansvarar för att det i verksamheten finns den basutrustning som är aktuell för målgruppen⁵

3.2.3 Medicinsk ansvarig för rehabilitering, MAR

MAR har ett övergripande ansvar för patientsäkerhet inom området rehabilitering inklusive hjälpmedel. MAR skapar lokala riktlinjer och rutiner samt deltar i länsövergripande arbeten gällande rehabilitering. MAR utreder allvarliga händelser som rör rehabilitering och hjälpmedel samt tar beslut om allvarlig vårdskada enligt Lex Maria.

---

⁴ Rehabilitering och habilitering i samverkan, ViS

⁵ Riktlinjer för medicintekniska produkter SN 2019/341

3.2.4 Hjälpmedelsansvarig

Ansvarar för den övergripande styrningen av hjälpmedelsverksamheten i kommunen och tar fram riktlinjer och rutiner för förskrivning av hjälpmedel. Hjälpmedelsansvarig introducerar nyanställda gällande riktlinjer, rutiner, sortiment samt regler för förskrivarbehörighet. Hjälpmedelsansvarig representerar kommunen i det länsövergripande samarbetet i Uppsala län och är representant i kvalitetsuppföljning och framtagande av avtal för Hjälpmedel Uppsala Län (HUL), samt övriga avtal gällande hjälpmedel. I ansvaret ingår även att vara sakkunnig gentemot kommunens verksamheter, politik och brukarorganisationer samt ett stöd till förskrivare i förskrivningsprocessen. Hjälpmedelsansvarig beslutar i särskilda hjälpmedelsärenden och övertag av hjälpmedel från regionen för personer som fyller 21 år, samt flyttärenden

3.2.5 Legitimerad personal

Arbetsterapeut, fysioterapeut /sjukgymnast och sjuksköterska ansvarar för att förskriva hjälpmedel enligt förskrivningsprocessen och gällande riktlinjer inom de produktområden där de har ansvarar.

3.2.6 Brukare

Ett förskrivet hjälpmedel är ett lån från Knivsta kommun till en specifik brukare. Brukaren ansvarar för att följa de direktiv som finns i informationsmaterial som medföljer det förskrivna hjälpmedlet. Brukaren ska kontakta förskrivaren om hjälpmedlet går sönder, behovet förändras eller om oklarheter råder i användandet av hjälpmedel. När behovet upphör ska hjälpmedlet återlämnas. Om brukaren använder produkten på ett sätt som det inte är avsett för är brukaren själv ansvarig om olycka eller skada inträffar. Vid förlust av ett hjälpmedel är brukaren ersättningsskyldig.

3.3 Ansvar inom andra verksamheter

3.3.1 Bostadsanpassning

Produkter som innebär anpassning av fasta funktioner i bostaden eller i anslutning till den betraktas som åtgärder för bostadsanpassning t.ex. trapphissar, ramper, duschplats, lufttorkar och porttelefoner.

3.3.2 Basutrustning

I särskilda boendeformer samt dagverksamhet och daglig verksamhet finns så kallad basutrustning av hjälpmedel. Basutrustning är hjälpmedel som inte är individuellt förskrivna och som kan användas av flera personer och/eller ska underlätta personalens arbetssituation. Respektive enhetschef ansvarar för att det i verksamheten finns den basutrustning som är aktuell för målgruppen. Om basutrustningen inte är tillräcklig för att tillgodose en persons behov kan individuell förskrivning av hjälpmedel ske.⁶

3.3.3 Arbetsliv

Hjälpmedel vid yrkesutövning förskrivs inte. Dessa bekostas av arbetsgivare eller försäkringskassa.

---

⁶ Riktlinjer för medicintekniska produkter SN 2019/341

3.3.4 Skola

Hjälpmedel för vuxna i skolmiljö förskrivs inte. Skolhuvudmannen ansvarar för de hjälpmedel som krävs för att personen ska kunna vistas i skolmiljön och delta i de aktiviteter som skolan ansvarar för. Individuellt förskrivna hjälpmedel kan tas med.

3.3.5 Daglig verksamhet

Verksamheten ska ha de hjälpmedel som behövs för att tillgodose de behov som brukare och personal har utifrån de aktiviteter som sker i verksamheten. Om basutrustningen inte är tillräcklig för att tillgodose brukarens individuella behov kan förskrivning ske.

4. ORGANISATION FÖR HJÄLPMEDELSHANTERING

4.1 Hjälpmedel Uppsala Län, HUL

HUL är länets hjälpmedelscentral och hanterar hjälpmedel för brukare från 21 års ålder. Alla länets kommuner, förutom Älvkarleby, har genom avtal med Uppsala kommun⁷ samarbete när det gäller hantering av avancerade hjälpmedel, HUL-hjälpmedel. Exempel på HUL- hjälpmedel är manuella rullstolar, elrullstolar, sängar, personlyftar och kognitiva hjälpmedel. HUL är en serviceenhet som bistår kommunerna i hjälpmedelsfrågor när det krävs specialistkompetens och praktisk hantering av avancerade hjälpmedel. Syftet är en kostnadseffektiv hantering med hög kvalitet och säkerhet och bygger på ett köp- och säljsystem mellan kommunerna. Samarbetet ska säkra effektiv återanvändning av hjälpmedel över hela länet.

4.2 Hjälpmedelsförråd i Knivsta Kommun

I hjälpmedelsförrådet hanteras kommunhjälpmedel även kallat K-hjälpmedel. Exempel på K-hjälpmedel är gång- och hygienhjälpmedel. Förrådsansvarig på enheten för hemvård ansvarar för att hantera hjälpmedelsförrådet i samarbete med hjälpmedelsansvarig. Det innebär att beställa och ID-märka hjälpmedel, skrota hjälpmedel, tillse lagervärde och tillse att rekonditionering av hjälpmedel sker. Till kommunförrådet levereras också HUL-hjälpmedel.

4.3 Hantering av hjälpmedel i Knivsta kommun

4.3.1 Förskrivningsbara hjälpmedel / sortiment

Hjälpmedel som är förskrivningsbara återfinns i bilaga 1, förskrivning inom produktområden. Förskrivning sker utifrån gällande sortiment. För varje produktområde finns ett upphandlat sortiment. I sortimentet ingår produkter som kräver legitimerad hälso- och sjukvårdspersonals särskilda kompetens. Individuella hjälpmedel förskrivs inte till fritidshus eller fritidsaktivitet. HUL har i uppdrag att ansvara för framtagande av sortiment tillsammans med sortimentgrupp som består av tekniker, konsulent, förskrivare och brukarorganisationer.

4.3.2 Antal hjälpmedel

Generellt gäller att ett hjälpmedel per användningsområde förskrivs. Undantag kan göras beroende på bostadens utformning och individuella behov. T.ex. kan det handla om behov av hjälpmedel i flera hem, t.ex. hos skilda föräldrar. Allmänna/ gemensamma utrymmen i anslutning till bostaden utrustas inte, exempelvis tvättstuga och garage.

4.3.3 Egenansvar

Om en persons hjälpmedelsbehov inte omfattas av kommunens ansvar hänvisas personen till att själv köpa produkten. Hälso- och sjukvårdens personal kan bistå med generella råd om produkter/hjälpmedel, vilket inte behöver journalföras. När individuella råd ges ska de journalföras.

4.3.4 Egenvård

Legitimerad personal kan bedöma om en hälso- och sjukvårdsåtgärd kan utföras som egenvård, vilket innebär att en person själv eller med hjälp av någon annan kan utföra åtgärden⁸. Bedömning behöver inte göras om det anses vara uppenbart obehövt. Bedömningen grundar sig på patientens förmåga i kombination med hjälpmedlet och omgivningsfaktorer. En viktig förutsättning är att utgå ifrån vad som är patientsäkert i varje enskilt fall.

---

⁷ Samverkansavtal avseende hjälpmedel i Uppsala län SN-2018/223

⁸ Egenvårdsföreskriften SOSFS 2009:6

4.3.5 Särskilt hjälpmedelsärende

För vissa dyrare och mer avancerade hjälpmedel samt hjälpmedel utanför upphandlat sortiment ska förskrivare göra en bedömning med särskild motivering. Innan förskrivning kan ske ska hjälpmedelsansvarig ta del av ärendet och godkänna förskrivning. I bilaga 1 framgår vilka produkter som omfattas.

4.3.6 Specialanpassning

Om en brukares behov inte kan tillgodoses genom justerbara funktioner eller tillbehör kan specialanpassning av ett hjälpmedel göras. För att få utföra specialanpassning på en medicinteknisk produkt ska den verksamhet som utför specialanpassningen vara registrerad hos läkemedelsverket, i detta fall HUL. Förskrivaren är ansvarig för specialanpassningen och godkänner produkten innan användning enligt rutin för hjälpmedelsförskrivning.

4.3.7 Skydds- och begränsningsåtgärder

Sänggrindar, bord, bälten och selar till rullstol samt andra hjälpmedel som begränsar en persons möjlighet att röra sig fritt kräver samtycket från den enskilde för att förskrivas.

Om samtycke inte kan inhämtas krävs att teamet gemensamt utför en risk- och konsekvens analys enligt rutin för skydds- och begränsnings åtgärder.

4.3.8 Avgifter och kostnader

Brukaren står för driftskostnader såsom elförbrukning, batterier och materialkostnad vid punktering. Vid flytt av hjälpmedel inom Knivsta kommun står brukaren för transporten med undantag för flytt av stationär lyft och individuellt förskriven säng.

4.3.9 Återställning efter fastmonterat hjälpmedel

Återställningskostnad efter nedmonterat hjälpmedel i patientens bostad bekostas inte av Knivsta kommun. En enkel återställning görs av leverantör vid nedmontering av stationär taklyft, såsom borttagande av skruvar och spackling av hål i vägg/tak.

4.3.10 Försäkring

Brukaren rekommenderas att se över sitt försäkringsskydd så att det gäller för hjälpmedlet vid stöld och brand samt att teckna reseförsäkring om hjälpmedlet tas med på resa.

4.3.11 Byte av hjälpmedel

Om det medicinska och/eller funktionella behovet förändrats eller om befintligt hjälpmedel är utslitet kan det bli aktuellt att byta ut hjälpmedlet. Byte av hjälpmedel sker alltid efter behovsbedömning.

4.3.12 Återtagande av hjälpmedel

Ett förskrivet hjälpmedel kan återtas när hjälpmedlet inte längre kompenserar för funktionsnedsättningen eller förskrivaren bedömer att behovet inte längre är motiverat. Det kan även ske om brukaren inte följer givna instruktioner eller hanterar hjälpmedlet på ett felaktigt sätt.

4.3.13 Tillfällig vistelse på annan ort

Individuellt förskrivna hjälpmedel till person som är folkbokförd i Knivsta kommun men vistas i annan kommun för avtalad vård/anvisad behandling, bekostas av Knivsta kommun. Förskrivningen görs av den part som i avtalet har ansvar för hälso- och sjukvården. I de fall hjälpmedel, inklusive tillbehör, till en utomlänspatient beräknas överstiga 10 000 kr ska

---

förskrivningen ske i samråd med hemregion eller kommun, beroende på vem som har kostnadsansvaret.

4.3.14 Hjälpmedel som tas med på resa utomlands

Patienten står själv för alla kostnader för transport och eventuella reparationer och/eller reservdelar utomlands. Reseförsäkring rekommenderas för de hjälpmedel som tas med.

4.3.15 Flytt från kommunen

Vid flytt från kommunen sker en överenskommelse om ansvarsövertagande av hjälpmedel mellan sjukvårdshuvudmännen enligt riksavtal ⁹. Kostnader för hjälpmedel understigande 2000 kr debiteras inte mellan sjukvårdshuvudmännen.

4.3.16 Hygienrutiner och smittskydd

Basala hygienrutiner ska följas enligt Sektion för vårdhygien vid Akademiska sjukhuset. Alla hjälpmedel ska tvättas och spritas av innan återlämning. Smutsiga och rena hjälpmedel måste särskiljas i bilar och förråd.

4.3.17 Avvikelse/tillbud

Händelser och risker med medicintekniska produkter som medfört eller kunnat medföra en skada för patienten, ska anmälas till Läkemedelsverket och tillverkaren av produkten samt för kännedom till IVO. Medicinskt ansvarig för rehabilitering (MAR) utreder allvarliga händelser som rör rehabilitering och hjälpmedel samt tar beslut om allvarlig vårdskada enligt Lex Maria.

---

⁹ Riksavtal för utomlänsvård SKR

5. REFERENSER

Lagar, föreskrifter och förordningar

Hälso- och sjukvårdslagen, 2017:30

Lagen om medicintekniska produkter, SFS 1993:584

Patientlagen SFS 2014:821

Socialstyrelsens föreskrifter om användning av medicintekniska produkter i hälso- och sjukvården, SOSFS 2008:1

Egenvårdsföreskriften, SOSFS 2009:6

Länsgemensamma ViS-riktlinjer (Vård i samverkan)

<https://regionuppsala.se/samverkanswebben/samverkan-och-utveckling/halsa-och-varld/halsa-och-varld/varld-i-samverkan/amnesindelade-dokument/#rehabilitering-habilitering-och-hjalpmedel>

Rehabilitering och habilitering i samverkan

Avtal

Samverkansavtal avseende hjälpmedel i Uppsala län, 2018-2020, SN-2018/223

Riksavtal för utomlänsvård, SKR

<https://skr.se/halsasjukvard/patientinflytande/utomlansvardriksavtal.943.html>

Bilaga 1. Förskrivning inom produktområden

Hjälpmedlen är ordnade i produktområden och klassificerade enligt ISO 9999:2007. Klassificeringen är internationell och grundar sig på hjälpmedlets funktion/syfte för patient. Nedan angivna produktområden är de områden som är förskrivningsbara i Knivsta Kommun. I rutinhandbok för förskrivning av hjälpmedel finns kriterier för förskrivning av varje produkt

04 Hjälpmedel vid personlig medicinsk behandling

0403 Hjälpmedel för andningsbehandling

- Fästanordning/hållare för syrgastub på rullstol och rollator

0427 Hjälpmedel för sinnesstimulering

- Tyngdtäcken (*särskilt hjälpmedelsbeslut*)

0433 Antidecubitushjälpmedel

- Madrasser avsedda för trycksårsprevention

0448 Rörelse-, styrke- och balansträningsredskap (*särskilt hjälpmedelsbeslut*)

- Ståstöd, tippbräda.

09 Hjälpmedel för personlig vård

0909 Hjälpmedel för på- och avklädning

- Strumppådragare för kompressionstumpor

0912 Hjälpmedel vid toalettbesök

- Flyttbara toalettstolar med och utan hjul
- Toalettstolsförhöjningar fristående, lösa och fasta tillsatser, inkl. tillbehör
- Armstöd och/eller rygg/bålstöd som monteras på toalett.

0933 Hjälpmedel vid tvättning/bad och dusch

- Flyttbar toalett/duschstol med hjul
- Duschvagn
- Duschstol/pall
- Badkarsstol, badbräda

12 Hjälpmedel vid förflyttning

1203 Gånghjälpmedel som hanteras med en arm

- Armbågs-krycka, axillarkrycka, underarmskrycka (RA)
- Gåbock

1206 Gånghjälpmedel som hanteras med båda armarna

- Gåstativ
- Rollator
- Gåbord manuellt och elektriskt

1222 Manuellt drivna rullstolar

- Manuellt drivna rullstolar
- Manuell rullstol som är motorunderstödd, eldriven mekanism som aktiveras med drivringar. *(särskilt hjälpmedelsbeslut)*
- Manuell rullstol med ståfunktion *(särskilt hjälpmedelsbeslut)*

1223 Motordrivna rullstolar *(särskilt hjälpmedelsbeslut)*

- Eldrivna rullstolar med manuell styrning och motoriserad styrning
- Eldrivna vårdarmanövrerade rullstolar

1224 Tilläggsutrustning till rullstolar

- Drivaggregat *(särskilt hjälpmedelsbeslut)*
- Extrahjul till rullstol till exempel Freewheel. *(Särskilt hjälpmedelsbeslut)*
- Rullstolsbord, bälten och selar till rullstolar *(Begränsningsåtgärd)*

1231 Hjälpmedel för överflyttning och vändning

- Glidbrädor/ glidlakan och glidmattor
- Fristående lyftbåge
- Överflyttningsplattform och vridplatta
- Vårdbälten och uppresningsbälte

1236 Personlyftar

- Hjullyftar, mobila stålyftar
- Stationära personlyftar *(särskilt hjälpmedelsbeslut)*
- Lyftselar

18 Hjälpmedel för utrustning och anpassning av bostäder och andra lokaler

1809 Sittmöbler och sitsar

- Arbetsstol med gaskolvshöjning, coxistol,
- Arbetsstol med elhöjning *(särskilt hjälpmedelsbeslut)*
- Benstöd / fotstöd som tillbehör till arbetsstol eller rullstol
- Ryggkuddar, ryggdynor som tillbehör till rullstol
- Dynor och underlägg som tillbehör till rullstol, tryckfördelande och tryckavlastande

- Bälten och selar (*skydds och begränsningsåtgärd*)

1812 Sängar

- Sängar, motoriserade och reglerbara
- Madrass, tillhörande motoriserad säng
- Elektriskt sängryggstöd
- Sänggrind, grindskydd, stöd- och vändhandtag, sängbygel, uppresningsstöd, lyftbåge/dävert

1815 Höjdställbara tillsatser till möbler

- Förhöjningsklossar och förhöjningsben

1818 Stödordningar

- Stödhandtag av expandertyp

1830 Hissar, lyftplattformar, trapphissar och ramper

- Portabel ramp

22 Hjälpmedel för information och kommunikation

2227 Varseblivningshjälpmedel

- Ur och klockor, almanackor, kalendrar och planeringssystem

2236 Inmatningsenheter till datorer och elektrisk utrustning

- Tangentbord och styrsystem till dator, programvara till dator som krävs för manöverorganets användning

2290 Hjälpmedel för kognitivt stöd

- Kognitivt bildstöd för utförande av dagliga livets aktiviteter

2413 Hjälpmedel som kan styra och kontrollera på avstånd

- Fjärrsystem, omgivningskontroll. (*särskilt hjälpmedelsbeslut*)